

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250673

**ความตระหนักของนักท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติในบริเวณน้ำตกแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่**

ชลิตา อินชัย

**ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**

**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555**

ความตระหนักของนักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติในบริเวณน้ำตกแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ชลิตา อินชัย

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

ความตระหนักของนักท่องเที่ยวดูการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติในบริเวณน้ำตกแม่สา อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่

ชลิตา อินชัย

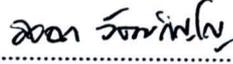
การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....กรรมการ

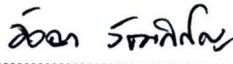
รองศาสตราจารย์ประหยัด ปานดี

.....กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อঞ্জรา วัฒนภิญโญ

.....กรรมการ

ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อঞ্জรา วัฒนภิญโญ

27 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนภิญโญ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ และการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องจุดต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจนการค้นคว้าแบบอิสระนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี ประธานกรรมการ และศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. มนัส สุวรรณ กรรมการ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการสอบและให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องจนเสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ผู้ประสิทธิประสาทวิชาทุกท่านที่คอยอบรมสั่งสอนให้ ผู้ศึกษามีทั้งความรู้และจริยธรรมในการดำเนินชีวิตจนกระทั่งได้รับความสำเร็จในการศึกษารั้งนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำโครงการปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ที่อำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสารต่างๆ รวมถึง ประสานงาน ให้ด้วยความเต็มใจยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ได้ให้ข้อคิด คำแนะนำ และการสนับสนุนด้านการศึกษา ตลอดจนกำลังใจที่เต็มเปี่ยมมาโดยตลอด

ชลิตา อินชัย

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	ความตระหนักของนักท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในบริเวณน้ำตกแม่สา อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นางสาวชลิตา อินชัย
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนภิญโญ

บทคัดย่อ

250673

การศึกษาความตระหนักของนักท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในบริเวณน้ำตกแม่สา อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยว 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยว และ3) เสนอแนะแนวทางในการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย บริเวณน้ำตกแม่สา อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวทั้ง เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติรวมถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทำให้มีพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันส่งผลให้ความตระหนักของนักท่องเที่ยวเหล่านั้นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคลนั้นมีทั้งทางกายภาพ ทางอารมณ์ ทางสังคม ทางสติปัญญาและความถนัด จึงมีผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกันไป

Independent Study Title	Tourist Awareness Toward Conservation of Natural Tourism Resource in Mae Sa Waterfall, Mae Rim District, Chiang Mai Province
Author	Miss Chalita Inchai
Degree	Master of Arts (Man and Environment Management)
Independent Study Advisor	Assistant Professor Dr. Ajchara Wattanapinyo

ABSTRACT

250673

The study titled tourist awareness towards conservation of natural resource of tourism in Mae Sa Waterfall, Mae Rim District, Chiang Mai Province, aimed to 1) study the level of awareness toward natural resource conservation affecting tourists' behavior in conserving natural resource, 2) study factors influencing tourists' awareness in conserving natural resource, and 3) provide suggestions in building awareness regarding natural resource conservation of tourists who travel to the tourist attraction.

This study is quantitative research conducted on 400 Thai tourists at and around Mae Sa Waterfall, Mae Rim District, Chiang Mai Province. The data collected were analyzed using descriptive statistics.

The study results found that tourists' individual factors including gender, age, education, occupation, natural tourist attractions travel experience, and acknowledgement of news and information resulting in different travel backgrounds and different levels of awareness towards natural resource conservation. This was due to the personal factors regarding physical, emotional, social, intellectual, and competency, and which, resulted in people's different behaviors.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	4
1.4 สมมุติฐานการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตการศึกษา	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	7
2.1.1 แนวคิดด้านความตระหนัก	7
2.1.2 แนวคิดด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์	10
2.1.3 แนวคิดด้านนักท่องเที่ยว	20
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา	26
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	28
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล	29
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	29
3.6 การนำเสนอข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 บริบทเกี่ยวกับสวนอุทยานน้ำตกแม่สา	31
4.2 ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทอุทยาน	35
4.3 ข้อมูลระดับความตระหนักและอิทธิพลของความตระหนักที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยวชาวไทย	45
4.4 แนวทางในการเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในน้ำตกแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	68
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	69
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	70
5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	73
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป	74
5.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	80
ตัวอย่างแบบสอบถาม	81
ประวัติผู้เขียน	91

สารบัญญัตราสาร

ตาราง	หน้า
4.1 ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวปี 2552-2554	34
4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	35
4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	35
4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	36
4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	37
4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติประเภทอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย	37
4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความถี่การท่องเที่ยว ทางธรรมชาติประเภทอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย	38
4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการเข้าร่วมโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	38
4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความถี่ในการเข้า ร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	39
4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกการได้รับข่าวสารเกี่ยว กับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	39
4.11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความถี่ในการรับ ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	40
4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	42
4.13 ความตระหนักของผู้แบบสอบถาม ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์	45
4.14 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
4.15 มาตรการต่างๆที่จะส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.16 สถิติเปรียบเทียบความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ในภาพรวมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในบริเวณ น้ำตกแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ	55
4.17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความตระหนักต่อการ อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ ของนักท่องเที่ยว เที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน	56
4.18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความตระหนักต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ ของนักท่องเที่ยวที่มีระดับ การศึกษาที่แตกต่างกัน	57
4.19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความตระหนักต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ ของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพ ที่แตกต่างกัน	58
4.20 สถิติเปรียบเทียบความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ในภาพรวมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในบริเวณ น้ำตกแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามการเข้าร่วมโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	59
4.21 สถิติเปรียบเทียบความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ในภาพรวมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในบริเวณ น้ำตกแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามการได้รับข่าวสาร เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	60
4.22 สถิติเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ในภาพรวมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว ในบริเวณน้ำตก แม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ	61
4.23 สถิติเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ในภาพรวมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว ในบริเวณน้ำตก แม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ	61

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ ของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน	62
4.25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ ของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน	62
4.26 สถิติเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในภาพรวมของนักท่องเที่ยวในบริเวณน้ำตกแม่สา อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามการเข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	63
4.27 สถิติเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในภาพรวมของนักท่องเที่ยวในบริเวณน้ำตกแม่สาอำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	64
4.28 สถิติเปรียบเทียบภาพรวมมาตรการต่างๆที่จะส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยวในบริเวณน้ำตกแม่สา อำเภอมะริมจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ	64
4.29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับมาตรการต่างๆที่จะส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ ของนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน	65
4.30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับมาตรการต่างๆที่จะส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ ของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน	65
4.31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับมาตรการต่างๆที่จะส่งผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ ของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับมาตรการต่างๆที่จะส่งผล ต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขต อนุรักษ์ ของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	66
4.33 สถิติเปรียบเทียบมาตรการต่างๆที่ส่งผลต่อตระหนักในการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ในภาพรวมของนักท่องเที่ยว เที่ยวในบริเวณน้ำตก แม่สา อำเภอ แม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามการ ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	67

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1.1	เส้นทางเข้าถึงน้ำตกแม่สา	5
1.2	แผนที่น้ำตกแม่สา	5
2.1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	26
4.1	แผนผังน้ำตกแม่สา	33